

Capitolul I. Excepția de necompetență generală a instanțelor judecătorești și excepția de necompetență internațională a instanțelor române

I. Clauză compromisorie inserată în statutul unei asociații sportive. Litigiu privind legalitatea unor decizii adoptate de organele de conducere ale unei asociații sportive. Arbitraj ad-hoc

1. Reclamantul care are calitatea de membru afiliat al unei asociații trebuie să se supună prevederilor statutului acestei asociații, iar în cazul în care statutul cuprinde o clauză compromisorie, aceasta produce efectele specifice.

În speță, statutul asociației prevede, cu privire la regimul deciziilor Comitetului Executiv, că hotărârile Comitetului Executiv contrare legii sau dispozițiilor cuprinse în statutul și regulamentele asociației pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii care nu au luat parte la ședința Comitetului Executiv sau care au votat împotriva și au cerut să se însereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Orice litigiu cu privire la hotărârile Adunării Generale va fi supus mai întâi unei proceduri arbitrale, în fața unui arbitru independent și imparțial agreeat de ambele părți.

Astfel, în privința contestării hotărârilor Comitetului Executiv, operează clauza compromisorie prevăzută de statutul asociației, fiind evidentă intenția asociației de a deduce arbitrajului și litigiile vizând deciziile Comitetului Executiv, asemenea celor privind deciziile Adunării Generale, în condițiile în care în cuprinsul acestui articol este preluat conținutul articolului din statut care reglementează regimul hotărârilor Adunării Generale.

2. Potrivit art. 550 alin. (3) NCPD, în caz de îndoială, clauza compromisorie se interpretează în sensul că se aplică tuturor neînțelegerilor care derivă din contractul sau din raportul juridic la care ea se referă. Conform art. 553 NCPD, încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești.

Atâta vreme cât prin statutul asociației s-au prevăzut reguli clare și previzibile prin care se aleg arbitri, reglementându-se un caz de arbitraj ad-hoc, procedură prevăzută de Codul de procedură civilă, nu se poate aprecia că ar exista un caz de încălcare a drepturilor procesuale ale părților.

Articolul 554 alin. (1) NCPD prevede că instanța judecătorească sesizată cu o cauză cu privire la care s-a încheiat o convenție arbitrală își va verifica propria competență și se va declara necompetentă numai dacă părțile sau una dintre ele solicită aceasta, invocând convenția arbitrală. În acest caz își va declina competența în favoarea organizației sau instituției pe lângă care funcționează arbitrajul instituționalizat, care, în temeiul hotărârii de declinare, va lua măsurile necesare în vederea constituirii tribunalului arbitral. În cazul

tribunalului (arbitrajului) ad-hoc, instanța va respinge cererea ca nefiind de competența instanței judecătorești.

Jud. Sectorului 6 București, sent. civ. nr. 5239 din 10.06.2016, nepublicată, irevocabilă ca urmare a respingerii recursului prin dec. nr. 884 din 04.11.2016 a Trib. București, s. a III-a civ.

Prin cererea înregistrată pe rolul instanței la data de 29.01.2016, reclamanta Asociația Clubul K.S., în contradictoriu cu pârâta A.M.F., a solicitat să se constate nulitatea deciziei Comitetului Executiv din data de 18.12.2015, prin care s-au stabilit condiții de eligibilitate nestatutare, pe care persoana care candidează la președinție să le îndeplinească, să se dispună reorganizarea procedurii de depunere a candidaturilor și convocarea unei noi Adunări Generale a Asociațiilor, care să aibă pe ordinea de zi alegerea președintelui A.M.F.B., potrivit legii și dispozițiilor din Statutul A.M.F.B.; să se constate nulitatea tuturor deciziilor subsecvente pronunțate cu respectarea dispozițiilor deciziei Comitetului Executiv din data de 18.12.2015; să se constate nulitatea procesului-verbal încheiat la data de 12.01.2016, ora 13:00, de către Comisia de validare a dosarelor de candidatură, prin care, în baza criteriilor de eligibilitate nestatutare stabilite prin decizia Comitetului Executiv din data de 18.12.2015, s-au respins dosare de candidatură în mod abuziv. (...)

La data de 19.02.2016, prin serviciul registratură, reclamanta a depus la dosar cerere precizatoare, prin care a învederat că deciziile vizate de capătul 2 de cerere sunt următoarele: procesul-verbal întocmit de Comisia de validare a dosarelor de candidatură pentru funcția de președinte al A.M.F.B. din data de 12.01.2016, prin care au fost respinse dosarele de candidatură, având în vedere nerespectarea de către candidați a criteriilor aprobate prin decizia Comitetului Executiv din 18.12.2015; procesul-verbal al Adunării Generale a Membriilor Afiliați din data de 28.01.2016, prin care a fost ales președintele A.M.F.B., președinte al cărui dosar a fost validat de Comisia de validare prin urmărirea respectării criteriilor de eligibilitate aprobate prin decizia Comitetului Executiv din data de 18.12.2015; oricare alte decizii ale organelor de conducere și ale organelor A.M.F. București, care au hotărât măsuri având la bază măsurile dispuse prin decizia Comitetului Executiv din data de 18.12.2015.

La data de 05.04.2016, prin serviciul registratură, pârâta a depus întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acțiunii formulate de reclamantă. Prin întâmpinare, pârâta a invocat excepția necompetenței generale a instanței sesizate.

Potrivit art. 54 din Statutul A.M.F.B.: „(1) Litigiile izvorâte din sau în legătură cu activitatea fotbalistică din România, în care sunt angrenate cluburi afiliate și oficiali ai acestora, oficiali ai A.M.F.B., jucători, agenți de jucători/intermediari sau agenți de meciuri urmează a fi soluționate exclusiv de comisiile cu atribuții jurisdicționale ale A.M.F.B. Prezentele dispoziții exclud, pentru toate litigiile decurgând din activitatea fotbalistică, competența instanțelor judecătorești, cu excepția litigiilor decurgând din interpretarea și executarea contractelor civile sau individuale de muncă încheiate între jucători și cluburi sau între antrenori și cluburi”. O prevedere asemănătoare se regăsește și în art. 58 din Statutul FRF, în care A.M.F.B. este membru.

În trecut, Înalta Curte de Casație și Justiție a recunoscut valabilitatea clauzelor arbitrale din domeniul activității fotbalistice, cuprinse în statutele asociațiilor sportive.

Prin Decizii succesive ale Curții Constituționale nr. 8/2007, nr. 74/2009 și nr. 295/2010 s-a apreciat asupra constituționalității dispozițiilor care reglementează arbitrajul conform Codului de procedură civilă sau altor legi, iar aceste dispoziții nu încalcă art. 21 din Constituția României, în opinia instanței constituționale. Pe de altă parte, jurisprudența de drept sportiv internațional confirmă că Tribunalul Arbitral al Sportului de la Lausanne respectă garanțiile de independență și imparțialitate cerute unui organ arbitral.

Astfel, în cauză, clauza compromisorie este în formă autentică, fiind cuprinsă în Statutul A.M.F.B., care este depus la grefa Judecătoriei Sectorului 6, în formă autentică, într-un registru public. Reclamanta este membră A.M.F.B., astfel încât nu poate motiva că nu cunoaște Statutul A.M.F.B. Mai mult, o parte din cererea aceasta este întemeiată pe acest Statut.

În speță, conform prevederilor Statutului A.M.F.B., coroborate cu cele ale Statutului FRF, competența în cadrul unui litigiu dintre un club de fotbal și o asociație județeană de fotbal/A.M.F.B., ar reveni, în primă instanță, Camerei Naționale pentru Soluționarea Litigiilor din cadrul FRF, în apel Comisiei de recurs din cadrul FRF, iar în recurs, Tribunalului Arbitral al Sportului (TAS), organisme jurisdicționale independente față de A.M.F.B.

Cu privire la capătul de cerere în care se solicită anularea procesului-verbal al Adunării Generale din 28.01.2016, introdus ulterior de reclamantă, pârâta a invocat art. 29 alin. (10) din Statutul A.M.F.B., conform căruia „Orice litigiu cu privire la hotărârile adunării generale va fi supus mai întâi unei proceduri arbitrare, în fața unui arbitru independent în conformitate cu Codul TAS”. O prevedere asemănătoare se regăsește și în art. 30 alin. (8) din Statutul FRF, în care A.M.F.B. este membru (...).

Analizând actele și lucrările dosarului cu prioritate asupra excepției necompetenței instanțelor judecătorești, instanța a reținut următoarele:

Conform art. 123 alin. (1) NCPC, cererile accesorii, adiționale, precum și cele incidentale se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a altei instanțe judecătorești, cu excepția cererilor prevăzute la art. 120.

Astfel, competența de soluționare a cauzei se stabilește în funcție de capătul principal de cerere. Or, prin capătul principal de cerere formulat în prezenta cauză, reclamanta a solicitat constatarea nulității deciziei Comitetului Executiv din data de 18.12.2015. Întrucât reclamanta are calitate de membru afiliat al A.M.F.B., astfel cum a învederat prin chiar acțiunea formulată, trebuie să se supună prevederilor Statutului acestei asociații.

Instanța a constatat că art. 33 din Statutul A.M.F.B., care reglementează regimul deciziilor Comitetului Executiv, prevede, la alin. (9), următoarele: „Hotărârile Comitetului Executiv contrare legii sau dispozițiilor cuprinse în statutul și regulamentele A.M.F.B. pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii care nu au luat parte la ședința Comitetului Executiv sau care au votat împotriva și au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Orice litigiu cu privire la hotărârile Adunării Generale va fi supus mai întâi unei proceduri arbitrare, în fața unui arbitru independent și imparțial agreat de ambele părți. În situația în care nu se ajunge la un acord cu privire la numirea unui arbitru, părțile își vor desemna fiecare câte un arbitru, urmând ca cei doi să aleagă un președinte al completului arbitral în conformitate cu Codul TAS. De asemenea,

membrul A.M.F.B., nemulțumit de o hotărâre a Adunării Generale, se poate adresa Tribunalului Arbitral al Sportului”.

Astfel, instanța a constatat că, în privința contestării hotărârilor Comitetului Executiv, operează clauza compromisorie prevăzută de art. 33 alin. (9) din Statut.

Trimiteră făcută în cuprinsul articolului la hotărârile Adunării Generale nu este de natură a conduce către o altă concluzie, fiind evidentă intenția părâtei de a deduce arbitrajului și litigiile vizând deciziile Comitetului Executiv, asemenea celor privind deciziile Adunării Generale, fiind preluat, în cuprinsul art. 33 alin. (9) din Statut, conținutul art. 29 alin. (10) din Statut, care reglementează regimul hotărârilor Adunării Generale.

Instanța a reținut că rezultă în mod evident că respectiva clauză compromisorie trebuie înțeleasă în sensul că statuează că orice litigiu cu privire la hotărârile Comitetului Executiv va fi supus mai întâi unei proceduri arbitrale, din faptul că mențiunea analizată este inserată în articolul ce reglementează hotărârile Comitetului Executiv. Dacă această clauză nu ar fi interpretată în acest sens, aceasta ar fi goliță de conținut, întrucât regimul hotărârilor Adunării Generale este reglementat, distinct, la art. 29 alin. (10) din Statut. Mai mult decât atât, potrivit art. 550 alin. (3) NCPC, în caz de îndoială, clauza compromisorie se interpretează în sensul că se aplică tuturor neînțelegerilor care derivă din contractul sau din raportul juridic la care ea se referă.

Instanța a reținut faptul că, potrivit art. 553 NCPC, încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești.

Susținerile reclamantei, în sensul că respectiva clauză compromisorie este inoperantă, nu pot fi reținute de instanță, întrucât, prin art. 33 alin. (9) din Statut, s-au prevăzut reguli clare și previzibile, prin care se aleg arbitri, reglementându-se un caz de arbitraj ad-hoc, procedură prevăzută de Codul de procedură civilă, astfel încât nu se poate aprecia că ar exista un caz de încălcare a drepturilor reclamantei.

Articolul 554 alin. (1) NCPC prevede că instanța judecătorească, sesizată cu o cauză cu privire la care s-a încheiat o convenție arbitrală, își va verifica propria competență și se va declara necompetentă numai dacă părțile sau una dintre ele solicită aceasta, invocând convenția arbitrală. În acest caz, își va declina competența în favoarea organizației sau instituției pe lângă care funcționează arbitrajul instituționalizat, care, în temeiul hotărârii de declinare, va lua măsurile necesare în vederea constituirii tribunalului arbitral. În cazul tribunalului ad-hoc, instanța va respinge cererea ca nefiind de competența instanței judecătorești.

Astfel, având în vedere argumentele anterior expuse, instanța a respins cererea ca nefiind de competența instanței judecătorești.

JURISPRUDENȚĂ. În sensul că natura juridică a unei clauze agreate de comun acord de membrii unei asociații federative de drept privat, care exclude competența instanțelor de drept comun în favoarea celor arbitrale, este cea a unei clauze compromisorii, a se vedea *I.C.C.J., s. de cont. adm. și fisc., dec. nr. 5465 din 28.05.2012, irevocabilă, www.scj.ro*, prin care s-au statuat următoarele:

În ceea ce privește sancțiunea că dispozițiile art. 25 alin. (6) pct. 4 din Regulamentul FRF privind Statutul și Transferul Jucătorului de Fotbal (RSTJF) modifică art. 343¹ CPC 1865 (corespondent art. 550 NCPC), pe motiv că textul criticat ar interzice părților să-și numească arbitrii, aceasta nu este fondată.

În cauză sunt deplin aplicabile dispozițiile art. 343¹ CPC 1865, prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care este inserată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului, arătându-se numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

Principal, nimic din textul legal sus-citat nu se opune numirii prin clauza compromisorie a unui organ arbitral instituționalizat, care să dețină propriile reguli de numire a arbitrilor. Acesta este, spre exemplu, și cazul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, în cazul căreia arbitrii unei anume dispute sunt numiți de autoritatea de nominare, iar nu de părți [art. 17 alin. (1) al Regulamentului CCIR]. Aceasta, întrucât, prin clauza compromisorie agreeată, părțile pot alege să nu numească ele însele arbitrii, ci să agreeze o modalitate de numire a lor [teza a II-a a art. 343¹ alin. (1) CPC 1865], modalitate care poate implica intervenția unui terț în procedura de numire.

Situația concretă din speță este elocventă: recurenta U.C. își exprimase consimțământul față de modalitatea de numire a arbitrilor prescrisă în RSTJF, la momentul aderării la structura federală. În acest sens, art. 11 – Cererea de afiliere – alin. (2) lit. c) din Statutul FRF prevede că „următoarele obligații urmează a fi înscrise în statutele membrilor afiliați sau ale structurilor sportive care doresc să se afilieze la FRF: (...) să recunoască autoritatea comisiilor cu atribuții jurisdicționale din cadrul FIFA, UEFA și FRF, astfel cum este definită în statutele acestora, precum și jurisdicția Tribunalului Arbitral al Sportului de la Lausanne, astfel cum este definită în statutele FIFA, UEFA și FRF. (...)”.

Legea nr. 69/2000 reglementează cadrul general al activităților sportive, iar dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. c) CPC 1865 nu exclud competența instanțelor arbitrare, așa cum nu este exclusă o asemenea competență în materie comercială. (...)

Dispozițiile art. 36 alin. (17) din RSTJF prevăd următoarele: „Deciziile comisiei de recurs a FRF/LFP sunt irevocabile cu data pronunțării și pot fi atacate la Tribunalul Arbitral al Sportului în condițiile arătate de Statutul FRF”.

În mod greșit și nelegal, prima instanță, deși a reținut corect caracterul arbitral al jurisdicției reglementate prin regulamentele sportive ale FRF, a apreciat că dispozițiile sunt nelegale, pe motiv că încalcă dispozițiile art. 21 alin. (1) și (2) din Constituția României, ce reglementează liberul acces la justiție al oricărei persoane, nicio lege neputând îngădi exercitarea acestui drept.

Deși a calificat corect asupra clauzelor din regulamentele sportive, și prima instanță în mod greșit a admis excepția de nelegalitate, în condițiile în care jurisdicția arbitrală nu este interzisă de dispozițiile Codului de procedură civilă din 1865. Așadar, prevederile din regulamentele sportive care impun jurisdicția unor tribunale sportive reprezintă, în mod evident, clauze care investesc instanțe arbitrale, excluzând, pentru litigiile ce fac obiectul lor, competența instanțelor de drept comun. Incidența respectivelor clauze este dependentă de acordul prealabil al membrului federației, care trebuie să își exprime în mod expres consimțământul asupra jurisdicției arbitrale; în acest sens, art. 11 – Cererea de afiliere – alin. (2) lit. c) din Statutul FRF prevede că „următoarele obligații urmează a fi înscrise în statutele membrilor afiliați sau ale structurilor sportive care doresc să se afilieze la FRF: (...) să recunoască autoritatea comisiilor cu atribuții jurisdicționale din cadrul FIFA, UEFA și FRF, astfel cum este definită în statutele acestora, precum

și jurisdicția Tribunalului Arbitral al Sportului de la Lausanne, astfel cum este definită în statutele FIFA, UEFA și FRF”.

În consecință, *natura juridică a unei clauze agreate de comun acord de membrii unei asociații federative de drept privat, care exclude competența instanțelor de drept comun în favoarea celor arbitrale, este cea a unei clauze compromisorii.*

Prin Decizii succesive ale Curții Constituționale nr. 8/2007, nr. 74/2009 și nr. 295/2010 s-a apreciat asupra constituționalității dispozițiilor care reglementează arbitrajul conform Codului de procedură civilă sau altor legi, iar aceste dispoziții nu încalcă art. 21 din Constituția României, în opinia instanței constituționale.

Iar aceste reglementări sunt impuse de specificul activității sportive și de necesitatea obiectivă de a fi asigurată o reglementare comună și unitară tuturor federațiilor de fotbal naționale care au fost de acord cu jurisdicția specializată internațională, care exclude de regulă competența instanțelor judecătorești naționale.

Pe de altă parte, jurisprudența de drept sportiv internațional confirmă și ea că Tribunalul Arbitral al Sportului de la Lausanne (TAS) respectă garanțiile de independență și imparțialitate cerute unui organ arbitral. În acest sens, în cauza *A. și B. împotriva Comitetului Olimpic Internațional, Federației Internaționale de Ski*, Tribunalul Federal Elvețian a hotărât că Tribunalul Arbitral al Sportului oferă toate garanțiile impuse de dreptul la un proces echitabil, incluzând independența și imparțialitatea tribunalului, respectarea dreptului la apărare și asigurarea contradictorialității procedurii. Și sub acest aspect, este neîntemeiat a se susține că recursul la Tribunalul Arbitral al Sportului, ca instanță de soluționare a unei dispute, reprezintă o vătămare a liberului acces la justiție.

De altfel, există și *alte exemple de materii de drept substanțial în care gradul de specializare necesar pentru soluționarea unor eventuale dispute a impus obligativitatea părților de a stipula clauze compromisorii: cazul contractelor de achiziție publică realizate în baza modelului FIDIC, cazul contractelor de privatizare etc.*

Însă, în niciunul dintre aceste cazuri, apelul voluntar la o instanță arbitrală (sau la o multiplă jurisdicție arbitrală) în detrimentul justiției etatizate nu vatămă dreptul de liber acces la justiție.

Nu poate fi reținută încălcarea dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituția României prin norma prevăzută la art. 36 alin. (17) din RSTJF, deoarece decizia Comisiei de Recurs poate fi atacată la Tribunalul Arbitral al Sportului (TAS), care reprezintă o jurisdicție specială reglementată de normele FIFA, hotărârea emisă având caracter arbitral. Această hotărâre poate fi contestată cu recurs, conform art. 389 alin. (1) din Codul procedură civilă al Confederației Elvețiene, la Tribunalul Federal, care reprezintă o instituție independentă și imparțială, în sensul dispozițiilor art. 6 din Convenția europeană.

Tribunalul Federal din Confederația Elvețiană este instituit de lege, art. 188 din Constituția Confederației Elvețiene, fiind și instanța supremă a acestei țări, accesul la justiție este garantat așa cum prevede art. 191 din Constituția Confederației Elvețiene, iar autoritățile judiciare sunt independente și se supun numai legii, potrivit art. 191 lit. c) din Constituția Confederației Elvețiene.

În concluzie, după epuizarea instanțelor arbitrale, orice participant la litigiile FRF care a parcurs toate căile de atac arătate mai sus, care în final a garantat accesul la o justiție care funcționează în baza legii, este independentă și supusă doar legii, respectiv justiția

elvețiană, care se realizează prin Tribunalul Federal și celelalte autorități judiciare. În acest sens există o bogată jurisprudență în domeniul sportiv al fotbalului, prin care deciziile Tribunalului Arbitral al Sportului sunt cenzurate de o instanță internațională, unanim recunoscută privind competența sa de a soluționa litigiile specifice din domeniul fotbalului. Faptul că recurenta-reclamantă nu a înțeles să conteste decizia nr. 42/CR/2011, pronunțată de Comisia de Recurs din cadrul FRF, la Tribunalul Arbitral al Sportului nu poate determina nelegalitatea normei prevăzute de art. 36 alin. (17) al RSTJF, în forma în vigoare la data sesizării instanței, pe considerentul încălcării dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituția României.

NOTĂ. Considerentele expuse de Înalta Curte de Casație și Justiție în decizia anterior redată sunt întemeiate pe dispozițiile Codului de procedură civilă din 1865, însă vor fi reținute, în mod corespunzător, și în privința litigiilor guvernate de dispozițiile Codului de procedură civilă în vigoare.

2. Clauză compromisorie inserată în contract. Arbitraj instituționalizat

În condițiile în care prin contractul încheiat între părți s-a prevăzut că orice divergențe sau litigii rezultând din contract, inclusiv acele neînțelegeri referitoare la valabilitatea sau interpretarea contractului, vor fi exclusiv și definitiv soluționate de către Curtea de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, hotărârea acesteia fiind recunoscută de ambele părți contractante, iar partea chemată în judecată invocă incidența clauzei arbitrale, instanța judecătorească este ținută a declina competența de soluționare a cauzei în favoarea Curții de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, formă de arbitraj instituționalizat, posibilitatea declinării reieșind din interpretarea dispozițiilor art. 343⁴ alin. (4) CPC 1865 (incident în speță), interpretare în acord și cu dispozițiile noului Cod de procedură civilă, respectiv ale art. 554 alin. (1) NCPD, care prevăd că instanța își va declina competența în favoarea organizației sau instituției pe lângă care funcționează arbitrajul instituționalizat, care, în temeiul hotărârii de declinare, va lua măsurile necesare în vederea constituirii tribunalului arbitral.

Jud. Sectorului 6 București, sent. civ. nr. 5771 din 07.06.2013, fără cale de atac, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 29.03.2012, reclamanta T.T. SRL a chemat în judecată pe pârâta F.L. SRL, solicitând obligarea pârâtei la respectarea obligațiilor contractuale asumate, respectiv a dispozițiilor art. 5 pct. 5.2 din contractul de leasing operațional nr. (...) / 02.06.2006 încheiat între părți, în sensul de a reține din suma primită de la Compania de Asigurări, ca urmare a avarierii totale a autotractorului V. FH (...), obiect al contractului de leasing, ratele scadente la momentul respectiv și achitarea diferenței care i se cuvine, potrivit contractului amintit, cu o eventuală compensare a creanțelor datorate reciproc.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că, la data de 02.06.2006, între părți s-a încheiat contractul de leasing operațional nr. (...), având ca obiect livrarea de

către pârâta a unui autotractor V. și a unei semiremorci pe 3 axe pentru o perioadă de leasing de 3 ani și 6 luni, urmând ca, în baza acordului încheiat tot cu aceea ocazie, la data de 28.02.2010, aceste echipamente să fie vândute către societatea reclamantă pentru un preț stabilit. La data de 14.09.2009, prin adresa nr. (...), pârâta a notificat rezilierea unilaterală a contractului încheiat, dacă în termen de 10 zile de la comunicarea respectivei notificări nu achită suma de 46.452,98 lei, cu titlu de rate restante. La data de 23.09.2009, societatea reclamantă a achitat în contul pârâtei suma de 15.000 lei, înștiințând-o, totodată, pe aceasta, în același termen de 10 zile, despre avarierea totală a autotractorului marca V., obiect al contractului de leasing, solicitându-i pârâtei înlocuirea acestuia pentru continuarea activității societății, găsindu-și aplicabilitatea art. 5 – Asigurări din contractul încheiat.

Neavând niciun răspuns la solicitarea reclamantei, prin adresa nr. (...) din 14.11.2009, aceasta a solicitat din nou pârâtei respectarea dispozițiilor art. 5 din contractul încheiat, articol în baza căruia pârâta avea obligația de a reține din suma primită de la compania de asigurări ratele restante la momentul respectiv (mai puțin de o rată), diferența urmând să îi parvină, reclamanta având intenția de a folosi această sumă cu titlu de avans într-o nouă achiziție. Nici această solicitare a reclamantei nu a avut niciun ecou din partea pârâtei, la data de 25.01.2010, aceasta revenind la pârâta cu aceeași solicitare, pe lângă alte multe solicitări telefonice adresate reprezentanților pârâtei. Abia la data de 28.01.2010, prin adresa nr. (...), pârâta a comunicat punctul său de vedere, respectiv faptul că prevederile art. 5 din contractul încheiat nu mai poate fi puse în aplicare din cauza faptului că, „relațiile contractuale dintre societățile noastre au încetat la data de 26.09.2009”, întrucât nu ar fi achitat în totalitate debitul solicitat de pârâta.

Reclamanta a considerat această atitudine a pârâtei ca fiind abuzivă, în condițiile în care societatea a achitat timp de cca 4 ani ratele pentru aceste echipamente, pentru ca pârâta să mai primească de la societatea de asigurare încă o dată valoarea acestora, cel puțin a autotractorului. Mai mult, acesteia îi este convenabilă situația existentă, dar din punct de vedere legal și contractual, atitudinea pârâtei este neîntemeiată, în termenul de 10 zile notificat de pârâta intervenind accidentul autotractorului obiect al contractului, respectiv avarierea totală a acestuia, în cauză, și-a făcut aplicabilitatea altă dispoziție contractuală, respectiv art. 5 pct. 2, potrivit căreia pârâta trebuia să-și rețină din asigurarea încasată contravaloarea ratelor restante. În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 1345, art. 1350 și art. 1357 C. civ., art. 26 din Legea nr. 287/2006 (...).

La termenul de judecată din data de 19.10.2012, pârâta a depus întâmpinare, prin care a invocat excepția necompetenței materiale a Judecătoriei Sectorului 6 București, având în vedere că părțile au ales ca toate divergențele și litigiile decurgând din contract să fie soluționate de Curtea de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, conform art. 14 din contract. (...) În drept, au fost invocate dispozițiilor art. 115 VCPC, O.G. nr. 51/1997.

Analizând excepția necompetenței generale a instanțelor judecătorești, instanța a apreciat-o ca fiind întemeiată, pentru următoarele considerente:

Potrivit art. 343^a alin. (1) CPC 1865, în cazul în care părțile în proces au încheiat o convenție arbitrală, pe care una dintre ele o invocă în instanța judecătorească, aceasta își verifică competența. Totodată, potrivit alin. (3) al aceluiași articol, în alte

cazuri decât cele prevăzute în alin. (2), instanța judecătorească, la cererea uneia dintre părți, se va declara necompetentă, dacă va constata că există convenție arbitrală.

În cauză, instanța a constatat că, potrivit art. 14 din contractul de leasing operațional nr. (...)/02.06.2006, încheiat între părți, orice divergențe sau litigii rezultând din acest contract, inclusiv acele neînțelegeri referitoare la valabilitatea sau interpretarea contractului, vor fi exclusiv și definitiv soluționate de către Curtea de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, hotărârea acesteia fiind recunoscută de ambele părți contractante.

Instanța, constatând că, în cauză, clauza arbitrală a fost invocată de către pârâtă, a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Curții de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, formă de arbitraj instituționalizat, posibilitatea declinării reieșind din interpretarea dispozițiilor art. 343⁴ alin. (4) CPC 1865, interpretare îmbrățișată, de altfel, și de dispozițiile NCPD.

JURISPRUDENȚĂ. Cu privire la competența de soluționare a acțiunii în declararea simulației în cazul existenței unei clauze compromisorii în actul public, a se vedea *I.C.C.J., s. a II-a civ., dec. nr. 2043 din 07.12.2016, www.scj.ro*:

Este de necontestat că, prin cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost completată, reclamanta A. SRL a solicitat instanței să constate existența unui acord simulatoriu între părțile litigante și obligarea pârâtei B. la plata sumei de 133.280 euro, reprezentând debit datorat în baza actului secret, și la plata dobânzii legale aferente acestei sume, tribunalul fiind investit astfel cu o acțiune în declararea simulației. Argumentat și legal motivat, instanța de control judiciar a arătat cu justete că acțiunea în simulație este acea acțiune prin care se urmărește a se demonstra caracterul fictiv al unui act/operațiune juridică, pentru a deveni aplicabil singurul contract care corespunde voinței reale a părților – contractul secret. Astfel, în cadrul unei asemenea acțiuni, reclamantul pleacă de la prevederile actului public pentru a demonstra că acesta nu corespunde voinței reale a părților.

În cauză, actul public este reprezentat de contractul de management de proiect încheiat la data de 01.04.2008.

Potrivit art. 343⁴ alin. (1) CPC 1865 [corespondent art. 554 alin. (1) NCPD], în cazul în care părțile în proces au încheiat o convenție arbitrală pe care una din ele o invocă în instanța judecătorească, aceasta își verifică competența, putând reține cauza spre soluționare, conform art. 343⁴ alin. (2) CPC 1865 [corespondent art. 554 alin. (2) NCPD], în cazul în care convenția arbitrală nu operează.

În speță nu se poate face abstracție de clauza prevăzută la articolul intitulat „Rezolvarea conflictelor – rezolvarea amiabilă a conflictelor” având următorul conținut: „Orice neînțelegere sau dispută născută din sau în legătură cu prezentul contract, referitoare, dar nelimitându-se la valabilitatea, interpretarea, executarea și terminarea contractului, vor fi rezolvate pe cale amiabilă. În situația în care părțile nu vor ajunge la o înțelegere, disputa va fi rezolvată prin arbitraj, care se va desfășura în București, în conformitate cu regulile Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României (CCIR)”.

Contrar susținerilor recurente, s-a apreciat legal că *această clauză constituie o convenție arbitrală operantă în cauză în raport de obiectul litigiului, iar, astfel formulată,*

vizează inclusiv acțiunea în simulație prin care se pretinde declararea/constatarea caracterului simulat al contractului de management de proiect încheiat la data de 01.04.2008 și cererea accesorie de plată a unei sume de bani în temeiul actului secret, având în vedere că, la fel ca și actul public, și actul secret este parte a operației de simulare, denunțată de reclamantă prin cererea de chemare în judecată. Ceea ce este esențial este faptul că există clauză compromisorie și că în virtutea acesteia părțile recurg la arbitraj, fiind obligate să se conformeze procedurii arbitrale și îndatoririi de a-și exercita drepturile procedurale cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege.

Așa fiind, competența de soluționare a litigiului aparține tribunalului arbitral, iar potrivit art. 343⁴ CPC 1865, în cazul existenței unei convenții arbitrale, instanța este obligată să își verifice competența, în acest fel procedându-se și în cauză. În plus, art. 137 alin. (2) CPC 1865 [corespondent art. 248 alin. (4) NCPC] are în vedere situația în care pentru soluționarea unei excepții este necesară administrarea de probe comune cu cele ce se vor administra pe fondul cauzei, or, în cazul de față, pentru însăși legala administrare a probatoriului, instanța trebuie mai întâi să își verifice competența, aspect reținut în mod legal de instanța de control judiciar. Trebuie subliniat faptul că soluționarea excepției necompetenței precede altor excepții de procedură sau de fond ori aspectelor ce țin de dezlegarea în fond a pricinii datorită efectului de nulitate pe care îl imprimă actelor efectuate de o instanță necompetentă.

3. Divorț. Acțiune respinsă de o instanță din Spania, în temeiul excepției de litispendență. Competența instanței din România de a judeca cererea de divorț dintre doi cetățeni români, chiar dacă, la data sesizării instanței, niciunul dintre aceștia nu mai are locuința în România

Potrivit prevederilor art. 3 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (numit și Bruxelles II bis), competența teritorială internațională poate fi stabilită și pe criteriul cetățeniei, indiferent dacă soții (sau vreunul dintre ei) mai au sau nu vreo locuință pe teritoriul statului membru al cărui cetățeni sunt. Mai exact, instanța din România este competentă să judece cererea de divorț dintre doi cetățeni români, chiar dacă, la data sesizării instanței, niciunul dintre aceștia nu mai are locuința în România, criteriul unic de determinare a acestei competențe fiind acela ca, la data introducerii cererii de divorț, soții să fie cetățeni ai statului român.

Conform susținerilor părților, necontestate, nici reclamantul și nici pârâta nu mai au domiciliul în țară, ceea ce înseamnă că părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. Cum ambele părți au solicitat Judecătoriei Ploiești desfacerea căsătoriei (reclamantul la data de 24.01.2014, iar pârâta la data de 10.06.2014, prin cererea reconvențională), s-a apreciat că, în aplicarea dispozițiilor art. 915 alin. (2) NCPC și art. 3 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003, cererea de divorț este de competența Judecătoriei Ploiești.